
„FINE! Projekt¹”

A gyermekétkeztetés gyakorlata a napközbeni ellátást biztosító koragyermekkorai nevelés intézményeiben

Egy nemzetközi projekt bemutatása

Darvai Sarolta

*ELTE Tanító- és Óvóképző Kar Természettudományi Tanszék
Selye János Egyetem Tanárképző Kar Biológia Tanszék*

Absztrakt

Az élettani szükségletnek megfelelő jó minőségű és mennyiségű táplálkozás, különösen a gyermekek életének első három évében, a gyermekek növekedésének és fejlődésének egyik sarokpontja. Az egészséges táplálkozás egyaránt fontos az egészség megőrzése, valamint a betegségek megelőzése tekintetében. Az élet első szakaszában, az első 1000 nap időszakában elszenvedett hiányos tápláltság befolyásolhatja a gyermekek fizikai és értelmi fejlődését, hátráltatja azt. A kora gyermekkor alultápláltságnak és túltápláltságnak egészségügyi következményei vannak, valamint a gyermekek pszichoszociális fejlődésére is kihat. A kisgyermekek napközbeni ellátását végző intézményeknek meghatározó szerepe van az egészségügyi és szociális egyenlőtlenségek hátránykompenzációjában. Az öt európai ország együttműködésével megvalósuló FINE! projekt ezt a témakört járja körül.

Kulcsszavak: kisgyermekek napközbeni ellátását végző intézmények, egészséges táplálkozás

Bevezetés

Az élettani szükségletnek megfelelő jó minőségű és mennyiségű táplálkozás, különösen a gyermekek életének első három évében, a gyermekek növekedésének és fejlődésének egyik sarokpontja, kulcsfontosságú faktora annak

---

¹ A kétéves projekt az Erasmus+ KA2 Strategic Partnerships „FINE! - Food and Nutrition In ECEC” (2018-1-HU01-KA201-047760) keretében valósul meg. A projekt honlapja az alábbi linken érhető el: <https://www.arcacoop.org/firenze/cooperazione-finanziamenti-fondi-sociali-europei-nazionali-regionali-project-financing/european-calls/78-fine-project.html>

érdekében, hogy a gyermek aktív, egészséges életet éljen. Jelentősen hozzájárul az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljainak (Sustainable Development Goals, SDGs) eléréséhez, amelyek például az éhezés megszüntetése (SDG 2. cél), jó egészséghöz és jól-léthez való jog (SDG 3. cél), minőségi oktatáshoz való hozzáférés (SDG 4. cél), a szegénység megszüntetése (SDG 1. cél), gazdasági növekedés előmozdítása (SDG 8. cél) (Sachs et al. 2019; ENSZ, SDG, 2016–2030).

Az egészséges táplálkozás fontos az egészség megőrzése, valamint a betegségek megelőzése tekintetében. A minőségi és mennyiségi értelemben vett helytelen táplálkozás fontos népegészségügyi probléma, ami hozzájárul a nem fertőző eredetű, úgynevezett civilizációs megbetegedések kialakulásához. Az élet első szakaszában, az első 1000 nap időszakában elszennvedett hiányos tápláltság befolyásolhatja a gyermekek fizikai és értelmi fejlődését, hátráltatja a gyermekek fejlődését. A koragyermekkori alultápláltságnak és túltápláltságnak egészségügyi következményei vannak, és a gyermekek pszicho-szociális fejlődésére is hatással van.

A koragyermekkori nevelés szakemberei segítik a gyermekek fejlődését, biztosítják egészségüket és jóllétüket, támogatják őket napi rutinjuk és tevékenységeik során. A gyermekek és családjuk támogatásában betöltött szakmai szerepük teljesítése érdekében a kisgyermekkori nevelési-oktatási feladatok ellátásához komplex készségekre és kompetenciákra, a gyermekfejlesztés alapos ismeretére és megértésére, valamint a koragyermekkori nevelés tudatosságára van szükség.

A 0–6 éves korú gyermekek nappali ellátását végző intézményeknek meghatározó szerepe van a szociális és egészségügyi egyenlőtlenségek hátránykompenzációjában. Fontos, hogy a gyermekek és családjaik megfelelő oktatásban részesüljenek a táplálkozásról és az egészséges életvitelről, valamint a fenntartható étrend fontosságáról. A nevelési intézményeknek fontos szerepe van a családok oktatásában és támogatásában, különösen a gazdaságilag és társadalmilag hátrányos helyzetű családok esetében.

A projekt tervezése és megvalósítása illeszkedik az Európai Unió, az Egészségügyi Világszervezet, az Egyesült Nemzetek Szervezete ide vonatkozó szakmai irányelveihez (EU Action Plan, 2014-2020; EU COM, 2011; EU COM, 2014; EU COM, 2019; EU COM, 2019. p. 640.; EU COM, 2020; EU COM, 2020. p. 98.; SDG, 2016-2030; WHO, 2014; WHO, 2018).

A FINE! projekt célja

A kétéves időtartamú Erasmus+ KA2 projekt célja a koragyermekkori neveléssel foglalkozó szakemberek ismereteinek, tudatosságának, készségeinek növelése az alábbi témákban:

- az élettani szükségletnek megfelelő minőségi és mennyiségi táplálkozás jelentősége a gyermekek növekedésében és fejlődésében;
- a koragyermekkori szolgáltatások vezetőinek motiválása az étkeztetési

rendszer modernizálására és fejlesztésére, a helyes táplálkozásra való nevelésre, az élelmiszerpazarlás megelőzésére;

- az egészséges táplálkozásról szóló párbeszéd kialakítása a koragyermekkorai nevelésben a döntéshozó szervek, a kedvezményezettek között, beleértve a családokat is;
- a partnerek és a résztvevők európai dimenziójának növelése, beleértve az idegen nyelv tanulását is;
- az innovatív és sikeres tapasztalatok megosztása a partnerek között;
- az Európai Unió cselekvési tervek, stratégiák, erőforrások, szakmai anyagok és jó gyakorlatok terjesztése;
- a koragyermekkorai szolgáltatások közötti európai szintű együttműködés és hálózatépítés fejlesztése.

A projekt partnereinek bemutatása

A projekt koordinátora a magyarországi Galileo Progetti Kft. Az olasz-magyar tulajdonú nonprofit társaságot 2009-ben alapították, székhelye Budapesten van. Fő feladata a szociális szektor fejlesztése, a bevált gyakorlatok és tapasztalatok cseréje az Európai Unió országai között, valamint hálózat kiépítés, európai mobilitás és tapasztalatcsere. Tevékenysége révén a Galileo Progetti Kft. célja, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődéshez az Európai Unión belül és Magyarországon, modellek, módszertanok, eszközök terjesztésével, figyelemmel az európai tapasztalatokra és rendelkezésekre.

A társaság további célja a társadalmi inklúzió, az inkluzív és magas minőségű koragyermekkorai nevelés, azaz a foglalkoztatás, az egyenlő lehetőségek biztosítása hátrányos helyzetűek számára, valamint a szegénység, a diszkrimináció és a kirekesztettség elleni küzdelem. Jelentős tapasztalattal rendelkezik az európai projektek promóciójában, koordinálásában és részvételében.

A programban részt vevő koragyermekkorai neveléssel foglalkozó intézmények

1. JEB Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék – Budapest, Magyarország

Budapesten a VIII. kerületi önkormányzat 1994-ben alapította a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődéket (JEB). Ebben a kerületben a kisebbségi lakosság különösen jellemző.

Az intézmény 7 bölcsődét foglal magába, ahol 158 ember dolgozik, körülbelül 420, 0–3 éves gyermek ellátása folyik. A JEB bölcsődéi az ellátottak számára a helyi önkormányzat által meghatározott alapellátást biztosítják, valamint kiegészítő szolgáltatásokat is nyújtanak. A fő feladatuknak tekintik a gyermekek táplálásával kapcsolatban az egészséges és modern táplálkozás megvalósítását, a gyermekek ízlésének, étkezési kultúrájának kialakítását,

hogy ne csak kielégítsék a gyermekek alapvető táplálkozási igényét, hanem törekedjenek a gyermekek egészségnevelésére is. A gyermekek szülei nagy érdeklődéssel és egyetértéssel fordulnak az újonnan bemutatott ételek felé, ezért megosztják velük az új recepteket. A JEB weboldalán, elérhetővé tették az adott hónapban újonnan elkészített, kedvelt ételek leírását. A JEB-ben működik a Józsefvárosi Biztos Kezdet Gyerekház, amely hálózat a 0–5 éves társadalmilag, kulturálisan hátrányos helyzetű gyermekeknek és családjaiknak segíti a társadalmi beilleszkedésben.

2. ARCA Cooperative Sociale – Firenze, Olaszország

Az ARCA Szociális Szövetkezet egy 1983-ban, Firenzében alapított nonprofit szervezet. Az ARCA szociális, egészségügyi és oktatási szolgáltatások menedzsmintájával foglalkozik, melyeket a Közigazgatási Szervek egyetértésével terveznek és valósítanak meg. Az ARCA szolgáltatásokat nyújt koragyermekkorban lévő gyermekek, valamint 18 évnél fiatalabb gyermekek, mozgássérültek, idősek, kábítószerfüggők, pszichiátriai problémákkal élő és/vagy a szociális kizárás veszélyével élő emberek számára Olaszország Toscana tartományában.

Az ARCA 1989 óta menedzsel szolgáltatásokat koragyermekkorban lévő gyermekek számára. Jelenleg több mint 100, a koragyermekkorban neveléssel foglalkozó projektet menedzsel, főleg bölcsődék és óvodák terén, valamint olyan szervezetek esetében, melyek lakhatást biztosítanak a családjuktól elszakítva élő gyermekek számára.

3. Centro Social Soutelo – Rio Tinto, Portugália

A Centro Social de Soutelo (CSS) egy kormánytól független, 1976-ban alapított szervezet, mely Portugália északnyugati részén, Porto város közelében (Gondomar, Porto és Matosinhos) tevékenykedik koragyermekkorban lévő gyermekek és fiatalok nevelésével, valamint idősek (és egyéb szociális csoportok) közösségi támogatásával.

A CSS missziója: *segíteni a közösségeknek megszerezni az általuk elvárható jogokat és szükségleteket, valamint az egyenlőséget, a részvételt, a kooperációt és a szolidaritást támogatni.* Ezért a Centro Social de Soutelo legalapvetőbb célja a családok megsegítése a gyermekek tanulmányaiban és biztonságában, az idősek jólétének biztosítása, és a közösség szükségleteinek kielégítése, szociális támogatást nyújtó projekteken keresztül.

Több, a közösségek életét súlyosan befolyásoló problémával is foglalkoznak, ilyenek például egészségügyi kérdések, az alkoholizmus és a kábítószer függőség, a munkanélküliség a szociálisan nehéz helyzetű csoportokban, a szegénység, valamint a szociális kirekesztettség.

4. Kindergarten 37 Valshebstvo – Sofia, Bulgária

A „Valshebstvo” óvoda egy 1977-ben alapított önkormányzati óvoda. Professzionális szolgáltatásokat nyújt mind a nevelés, mind a gondoskodás terén a korai, iskola előtti éveikben lévő gyermekek számára. Az óvoda tanárai, nevelői és specialistái a Nevelési és Tudományos Minisztériumok által elfogadott állami nevelési programok szerint tevékenykednek, ezen felül számos extra tevékenységgel is segítik a gyermekek intellektuális fejlődését, ilyen például az angol nyelvoktatás, alkalmazott művészetek, néptánc, balett, jóga, foci. Számos óvodán kívüli tevékenységet is szerveznek, például túrákat, zöld iskolát, fehér iskolát, nyári táborokat. Az óvodában dolgozó szakemberek nagy szakmai tapasztalattal rendelkeznek a nemzeti és nemzetközi szintű projekteknek köszönhetően. Az óvoda együttműködik az Új Bolgár Egyetemmel és a St. K. Ohridski szófiai Egyetemmel.

5. Kindergarten Srčeko – Vratšinec, Horvátország

A Srčeko Óvoda egy 2004-ben alapított magánóvoda. Az óvoda Međimurje megye Vratšinec 1400 lelket számláló községében található. Tevékenységük mértéke a térség méretéhez és igényeihez alkalmazkodik.

Egy gazdaságilag kifejezetten hátrányos helyzetű, szegény településen lévő óvoda. A beiratkozás ára 30%-kal alacsonyabb, mint a környező településeken, ezzel szeretnék támogatni a koragyermekkorai nevelési rendszerbe történő bekerülést minden gyermek számára.

Magas minőségű szolgáltatást nyújtanak, hangsúlyt fektetnek a figyelmes tervezésre, saját munkájuk alapos, folyamatos értékelésére, valamint a szülőkkel történő folyamatos kommunikációra. A dolgozók rendszeres szakképesítő tréningeken vesznek részt szaktudásuk fejlesztése és felfrissítése érdekében.

A projekt módszertana

A projekt módszertana a partnerek közötti kölcsönös tanuláson és a bevált gyakorlatok cseréjén alapul, köszönhetően az öt partnerországba tervezett rövid távú, öt napos szakmai tanulmányútnak (*study visit*), két transznacionális projekttalálkozóval, önképzésnek. A tervezett 5 tanulmányútból eddig három, a magyarországi, az olaszországi és a portugáliai út valósult meg.

A szakmai tanulmányutakon élmezőnyvezetők, szakácsok, dietetikusok, pedagógusok (kisgyermeknevelők, óvodapedagógusok), pszichológusok, humánbiológusok, intézményvezetők, koordinátorok, meghívott előadók vettek részt.

A szakmai tanulmányutak az alábbi tevékenységeket foglalták magukban:

- a megfigyelési kritériumok elkészítése és megosztása,
- szakértők által tartott elméleti előadások, megbeszélések,
- intézménybejárás, jó gyakorlatok bemutatása,
- workshop a konyhában,

- gyermekcsoportok étkezésének megfigyelése,
- kerekasztalbeszélgetések, world café,
- egészséges, tápláló, finom receptek összegyűjtése és megosztása,
- csapatépítés, például Szociopoly társasjáték, közös vásárlás – főzés – evés, informális pillanatok,
- workshop-ok, filmek, szerepjátékok,
- önálló tanulás.

A projekt eredményei

A projekt eredményei 2021 tavaszán, egy Záró kiadványban kerülnek kiadásra. A kiadvány mellékletében szerepel egy Receptkönyv, amely a partnerországokban összegyűjtött egészséges, kiegyensúlyozott, ízletes és étvágygerjesztő receptek gyűjteményét tartalmazza. A Receptkönyv, valamint a projekt eredményei sajtórendezvényeknek, az egyes partnerországok nyilvános rendezvényeinek és nemzetközi szintű disszeminációs tevékenységeknek köszönhetően kerülnek terjesztésre.

A tervezett Záró kiadvány főbb tanulmányai az alábbi témákra koncentrálnak.

- Az elhízással és az alultápláltsággal kapcsolatos betegségek megelőzése. Az egészséges életmód jelentősége gyermekkorban.
- Táplálkozási alapelvek.
- Táplálás 0–3 éves korban. A mediterrán (Toscana tartomány) táplálkozási piramis.
- Az étel mint a befogadás és az interkulturális beilleszkedés eszköze. Az étkezés mint szociális esemény.
- A gyermekek és családjuk táplálkozása és társadalmi befogadása a koragyermekkorai nevelés intézményeiben.
- A nevelési intézmények szerepe a családok oktatásában, képzésében, különösen a hátrányos helyzetű családok esetében.
- Étkezési és táplálási nehézségek a koragyermekkorban A táplálkozás fontossága a gyermekkorai fejlődésben.
- Táplálékallergiák.
- A koragyermekkorai étkeztetés szabályozása, rendeletek, irányelvek és azok gyakorlati megvalósítása, szerepe az alultápláltság és az elhízás megelőzésében, táplálkozástámogatási stratégiák a hátrányos helyzetű gyermekek számára.
- A környezeti fenntarthatóság kérdései, az élelmiszerpazarlás megelőzése, az ételmaradék csökkentése és újrahasznosítása a „körforgásos gazdaságban”.

A Záró kiadvány és a Receptkönyv angolul és a partnerországok nyelvén is digitális formában elérhető lesz a projekt, valamint a partnerországok intézményi honlapján.

A projekt várható hatásai

A projekt várható hatása a résztvevők számára: a gyermekek táplálkozásával kapcsolatos ismeretek bővülése, az uniós dimenzió, motiváció, nyitottság növekedése; a FINE! projekt képzési eredményeinek alkalmazása a napi tevékenységek során, a koragyermekkori szolgáltatások minőségének javítása érdekében. A projekt várható hatása a résztvevő szervezetek/intézmények számára: a szervezetek stratégiáinak, módszereinek, tevékenységeinek fejlesztése, új ötletek importálása saját stratégiai tervükbe;

Fontos várható hatás a célcsoport számára (gyermekek és családok): egészségesebb és minőségibb koragyermekkori táplálkozással összefüggő ismeretek biztosítása, az egészséges szokásrendszer kialakításának támogatása. Végül a projekt várható hatása területi szinten: a témával kapcsolatos ismeretek bővülése, a partnerszervezetek, az érdekelt felek és a döntéshozó testületek közötti hálózat megerősödése, a projekt témájával kapcsolatos viták ösztönzése és a közintézmények proaktivitásának támogatása.

Összefoglalás

Az elmúlt évtizedekben tapasztalható növekvő egészséggyenlőtlenség, azaz a társadalmi csoportok egészsége között kimutatható megváltoztathatónak és egyben igazságtalannak, méltánytalanak tartott különbségek növekedése, ráirányította a kutatók figyelmét az egészség társadalmi meghatározottságára (Vitrai, 2011).

Az egészséggyenlőtlenségek kialakulásában és fenntartásában négy fő mechanizmust azonosítottak: I. az egészség társadalmi rétegződése, azaz a társadalmi különbségek egészségbeli különbségeket okoznak; II. a társadalmi lejtőn lefelé haladva nő az egészséget veszélyeztető kockázati tényezőknek való kitettség; III. a rosszabb társadalmi helyzetben élők fogékonyabbak a betegségekre; IV. a megromlott egészség társadalmi és gazdasági következményei miatti lecsúszás a társadalmi lejtőn (Vitrai, 2011).

Az egészséget befolyásoló tényezők egészséget meghatározó szerepe a különböző életszakaszokban más és más lehet. Továbbá figyelembe veendő, hogy a korábbi hatások később is érvényre juthatnak, másrészt az élet során ért hatások halmozódnak. Az élet során szerzett tulajdonságok, készségek az egészségmagatartáson keresztül közvetve játszanak szerepet az egészség alakulásában. Ennek ismeretében meghatározó a család és az intézményes nevelés szerepe az egészséges szokásrendszer kialakításában, az egészségesebbségi egyenlőségének biztosításában.

Az első 1000 nap a csecsemők biológia-lelki-szociális fejlődése szempontjából egy életre szól. Ma már elfogadott tény, hogy az emberi fejlődés korai, kritikus időszakában, a fogantatástól számított első 1000 napban történő epigenetikai hatásoknak, hosszú távú következményei lehetnek a későbbi egészségre. A környezeti tényezők – azon belül is a táplálkozás – meghatá-

rozó szerepet töltenek be a növekedésben és a fejlődésben (Ságodi, Sólyom, & Kiss-Tóth, 2017).

A kisgyermeknek nappali ellátását végző intézményeknek meghatározó szerepe abban, hogy a gyermekek és családjaik megfelelő oktatásban részesüljenek a táplálkozásról és az egészséges életvitelről, valamint a fenntartható étrend fontosságáról.

A nevelési intézményeknek fontos szerepe van a családok oktatásában és támogatásában, különösen gazdaságilag és társadalmilag hátrányos helyzetű családok esetében. A FINE! projekt megvalósítása hozzájárul a téma holisztikus szemléletének kiterjesztéséhez, az intézményi jó gyakorlatok megismeréséhez.

Irodalom

- ENNSZ, SDG (2016-2030). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld> (2020. 05. 27.)
- EU *Action Plan on Childhood Obesity 2014–2020*, (Gyermekkori Elhízás Akcióterv) https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/nutrition_physical_activity/docs/childhoodobesity_actionplan_2014_2020_en.pdf (2020. 05. 27.)
- EU COM (2011). 173. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. *An EU Framework for National Roma Integration Strategies up to 2020*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A52011DC0173> (2020.11.29.)
- EU COM (2014). European Commission/EACEA/Eurydice/Eurostat, *Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe*, p. 19. <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/5785249/EC-01-14-484-EN.PDF/cbdf1804-a139-43a9-b8f1-ca5223eea2a1> (2020.11.29.)
- EU COM (2019). Council Recommendation of 22 May 2019 on High-Quality Early Childhood Education and Care Systems (2019/C 189/02) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32019H0605%2801%29&qid=1606674363391> (2020.11.29.)
- EU COM (2019) 640 final. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. *The European Green Deal*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52019DC0640> (2020.11.29.)
- EU COM (2020) 98 final. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. *A new Circular Economy Action Plan For a cleaner and more competitive Europe*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1583933814386&uri=COM:2020:98:FIN> (2020.11.29.)

- EU COM (2020). European Commission, *Strategic framework for European cooperation in education and training* (ET 2020) https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_en (2020.11.29.)
- Sachs, J., Schmidt-Traub, G., Kroll, C., Lafortune, G. & Fuller, G. (2019). *Sustainable Development Report 2019*. Bertelsmann Stiftung and Sustainable Development Solutions Network (SDSN) 2019; Volume 2. https://s3.amazonaws.com/sustainabledevelopment.report/2019/2019_sustainable_development_report.pdf (2020.11.29.)
- Ságodi, L., Sólyom, E. & Kiss-Tóth, E. (2017). A csecsemőkori táplálás összefüggése a gyermekkorai elhízással. Irodalmi áttekintés. *Orvosi Hetilap* 158(24), 938–943. <https://doi.org/10.1556/650.2017.30779> (2020.11.29.)
- Vitrai, J. (2011). *Az egészség és az egészség-egyenlőtlenség egyéni és közösségi szintű befolyásoló tényezői*. Doktori értekezés. Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar, Egészségtudományi Doktori Iskola. http://doktoriiskola.etk.pte.hu/public/upload/files/Doktoriiskola/Teziszfuzetek/Ertekezés_VitraiJozsef.pdf (2020. 05. 27.)
- WHO (2014). *Global nutrition targets 2025: policy brief series* (WHO/NMH/NHD/14.2). Geneva: World Health Organization. https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/149018/WHO_NMH_NHD_14.2_eng.pdf?ua=1 (2020. 05. 27.)
- WHO (2018). *Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI) Factsheet. Highlights 2015–2017*. https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0006/372426/WH14_COSI_factsheets_v2.pdf (2020. 05. 27.)

Darvay, S.**Fine! Project**

Good quality and quantity of nutrition to meet physiological needs, especially in the first three years of life, is one of the cornerstones of children's growth and development. Healthy eating is important for maintaining health as well as preventing disease. Malnutrition suffered in the first stage of life, during the first 1000 days, can affect children's physical and intellectual development. Any type of malnutrition in early childhood has health consequences and also affects children's psychosocial development. Institutions providing day care for young children have a key role to play in compensating for health and social inequalities. FINE! project – it is implemented in cooperation with five European countries – revolves around this topic.

Keywords: institutions for day care for young children, healthy eating and feeding

Darvay Sarolta: <https://orcid.org/0000-0001-9862-015X>